

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Jozefsinstituut te TERNAT

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 33514

Instelling Sint-Jozefsinstituut

Directeur Yannick NOPPE

Adres Statiestraat 37 - 1740 TERNAT

Telefoon 02-582.13.11

E-mail directie@sint-jozef-ternat.be

Website <http://www.sint-jozef-ternat.be>

Bestuur van de instelling VZW KBSOT

Adres Statiestraat 35 - 1740 TERNAT

Scholengemeenschap SGKSO Dilbeek - Ternat

Adres Rozenlaan 45 - 1700 DILBEEK

CLB Vrij CLB Pieter Breughel

Adres Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK

Dagen van het doorlichtingsbezoek 16-01-2017,17-01-2017,18-01-2017,19-01-2017,20-01-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 20-01-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 15-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Henk FORIERS

Teamleden Erik DE BOU, Rika DE ROOVER, Christian LAES

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Biologie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/003, D/2012/7841/004, D/2014/7841/010)	8
3.1.1.2 Cultuurwetenschappen en gedragswetenschappen in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (D/2006/0279/001)	10
3.1.1.3 Latijn in aso tweede graad in de studierichting Latijn en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplannen D/2013/7841/002 en D/2015/7841/002)	12
3.1.1.4 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)	15
3.1.1.5 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan D/2004/0279/021)	17
3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	20
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	21
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	22
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	23
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Leerbegeleiding	24
4.2 Evaluatiepraktijk	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	32
6.1 Wat doet de school goed?	32
6.2 Wat kan de school verbeteren?	32
6.3 Wat moet de school verbeteren?	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Sint-Jozefsinstituut is een aso-school gelegen in het centrum van Ternat. Het studieaanbod omvat de tweede en de derde graad van de meeste studierichtingen binnen het aso. De school wil zich profileren als een zorgzame school, die kwaliteitsvol onderwijs biedt en is ingebed in het lokale verenigingsleven. De evaluatie is selectief: de slaagnorm ligt hoger dan wat de leerplannen als strikt noodzakelijk voorschrijven. De school rekruteert voornamelijk kansrijke leerlingen en de meeste leerlingen stromen succesvol door naar het hoger onderwijs. Door de hoge eisen is de werkdruk bij het personeel en de taaklast voor de leerlingen hoog.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering over het algemeen respecteert en dat ze voldoende aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. De organisatie is zelfs een voorbeeld van goede praktijk. Het erkenningsonderzoek kwam verder tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Voor Latijn in de tweede en de derde graad, voor biologie in de tweede graad en voor biologie in de derde graad Latijn-wiskunde en Economie-wiskunde voldoet de leerplanrealisatie. Dit is ook het geval voor wiskunde in de derde graad pool wiskunde en in de studierichting Humane wetenschappen. Ook voor cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede graad Humane wetenschappen is de leerplanrealisatie goed. De onderzoekscompetentie in deze vakken is zelfs een voorbeeld van goede praktijk. De vakoverschrijdende eindtermen van de contexten 'lichamelijke gezondheid en veiligheid' en 'socio-economische samenleving' krijgen een kwaliteitsvolle invulling via diverse projecten en in de vakken.

Het kwaliteitsonderzoek heeft aangetoond dat de meeste vakgroepen voldoende aandacht besteden aan de leerbegeleiding. Die vertrekt vanuit een brede basiszorg voor alle leerlingen en het extra ondersteunen van leerlingen met specifieke noden. De school maakt soms weinig onderscheid tussen de leerbegeleiding en de socio-emotionele begeleiding. Dit maakt het moeilijk om de efficiëntie van deze processen te meten. Het beleid gaat de doeltreffendheid van de leerbegeleiding niet na. De directie rekent hiervoor op de professionaliteit van de leraren.

De school heeft geen duidelijke algemene visie op evalueren. Elke vakgroep krijgt de autonomie om de evaluaties concreet in te vullen. Het beleid spoort de leraren wel aan om hun evaluatie op de leerplandoelstellingen te richten, maar volgt hen onvoldoende op. Over het algemeen is de evaluatie nog te sterk kennisgericht. De aandacht voor vaardigheden en attitudes verschilt per vakgroep. Voor bepaalde vakken leidt dit tot een beperkt valide toetsing.

Het algemeen beleid van de school getuigt van een degelijk beleidvoerend vermogen. De beleidstructuur is gericht op participatie en de directie communiceert veelvuldig met het personeel. Beslissingen komen steeds in overleg tot stand en het beleid streeft altijd naar een breed draagvlak om onderwijsvernieuwingen door te voeren. In het kader van haar kwaliteitszorg verzamelt de school heel wat gegevens. Ze gebruikt deze echter niet om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te bewaken. Ook hiervoor is een doelgerichte aansturing en doeltreffende opvolging van de vak- en werkgroepen noodzakelijk. Concrete en meetbare doelen ontbreken waardoor de doeltreffendheid van de beleidsbeslissingen niet kan worden gemeten.

De leerplanrealisatie voldoet voor alle onderzochte vakken en de school schenkt voldoende aandacht aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. De school respecteert over het algemeen ook de onderwijsreglementering. In het schoolreglement ontbreken wel een aantal verplichte bepalingen. De sterke beleidsstructuren van de school bieden de onderwijsinspectie voldoende garanties dat deze lacunes op korte termijn zullen zijn weggewerkt. Deze inbreuk wordt voor die reden niet opgevolgd. De onderwijsinspectie eindigt de doorlichting dan ook met een gunstig advies.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	biologie	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	biologie	cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 2 ASO Latijn	biologie	Latijn
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie	biologie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	biologie, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	wiskunde	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	biologie, wiskunde	Latijn, wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	wiskunde	wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Biologie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde en Latijn-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/003, D/2012/7841/004, D/2014/7841/010)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De infrastructuur, de leermiddelen en de leerbegeleiding ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatiepraktijk is transparant.

Onderwijsaanbod	De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voldoende. Door de
<i>Volledigheid</i>	wetenschappelijke concepten te verbinden met dagelijkse waarnemingen,
<i>Evenwicht</i>	leefgewoonten en actuele artikels, komen de algemene doelstellingen over
<i>Beheersingsniveau</i>	‘wetenschap en samenleving’ en ‘gezondheid’ aan bod. De leerlingen oefenen
<i>Samenhang</i>	de wetenschappelijke vaardigheden tijdens de practica en vooral in het tweede
	leerjaar van de tweede graad, met een uitgebreide terreinstudie. Het
	onderwijsaanbod is echter niet altijd evenwichtig verdeeld. Het aanbod
	vertoont onvoldoende evenwicht tussen de beheersing van begrippen en ‘de
	wetenschappelijke vaardigheden’. De kennis wordt te weinig opgebouwd door
	de ‘natuurwetenschappelijke methode’. Door het te sterk kennisgericht
	aanbieden van de leerplandoelstellingen is het beheersingsniveau, vooral in het
	eerste leerjaar van de tweede graad en het eerste en tweede leerjaar van de
	derde graad, te weinig gebaseerd op de leerstrategieën die in de
	leerplandoelstellingen voorkomen. De leerlingen leren de kennis- en
	vaardigheidsgerichte aspecten met onvoldoende samenhang verwerken. Het
	beheersingsniveau van het aanbod is hoger dan vooropgesteld in de
	leerplandoelstellingen.
Uitrusting	De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De lessen
<i>Leermiddelen</i>	vinden plaats in een lokaal met voorzieningen zoals gevraagd door het leerplan.
<i>ICT</i>	Leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelstellingen zijn
<i>Inzet uitrusting</i>	aanwezig en geïnventariseerd. De lokalen zijn uitgerust met een computer met
	internetverbinding en een beamer. Het leerproces wordt ondersteund door het
	gebruik van aanschouwelijk materiaal. De leerlingen krijgen de kans om ICT te
	gebruiken als ondersteuning van hun leerproces. Voor een aantal
	leerplanonderdelen worden gepaste terreinactiviteiten georganiseerd. Het
	aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting kunnen nog efficiënter
	ingezet worden met het oog op het bereiken van de algemene
	leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. Over het algemeen zijn de toetsen en examens representatief voor de aangeboden leerinhouden en voldoet het niveau in ruime mate. De vraagstelling is verzorgd, gevarieerd, rijk geïllustreerd en soms ingebed in voor de leerlingen herkenbare contexten. Sommige opgaven peilen vooral naar kennis en inzicht. In lijn met het aanbod is er echter slechts een beperkte evaluatie van ‘de wetenschappelijke vaardigheden’ en vakattitudes. De leerlingenevaluatie gaat sterker uit van de leerinhouden dan van de leerplandoelstellingen. Experimentele vaardigheden in het kader van onderzoekend leren en/of leren onderzoeken worden sporadisch geëvalueerd. De vakgroep heeft ook geen duidelijk afgesproken criteria. Toetsen en examens worden met zorg gecorrigeerd. De leerlingen kennen de puntenverdeling. De leerlingenresultaten voldoen in de meeste klassen van het eerste leerjaar van de tweede graad, behalve in de studierichting Economie. In de andere klassen van de tweede en de derde graad voldoen de leerlingenresultaten in ruime mate. In de tweede graad is het onderscheid tussen de examens van de studierichting wetenschappen en de andere studierichtingen echter te veel gebaseerd op kennisgerichte en verdiepende leerplandoelstellingen en te weinig op het verschil in beheersingsniveau van de basisleerplandoelstellingen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen rustig en in een veilig leerklimaat. Leerlingen krijgen leerkansen via onderwijsleergesprekken en actieve werk- en groepeeringsvormen, die de interactie tussen de leerlingen bevorderen. Het ondersteunend materiaal en het cursusmateriaal is overzichtelijk, rijk geïllustreerd en duidelijk gestructureerd. Leraren zorgen voor remediëring en geven feedback. Begrippenlijsten, ondersteunende presentaties, voorbeeldvragen en oplossingen zijn beschikbaar op het elektronische leerplatform. Op toetsen en examens weten de leerlingen wat van hen wordt verwacht.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Voor de begeleiding van de leerlingen en de gelijkgerichte leerplanrealisatie in parallel- of vervolklassen wordt de samenhang bewaakt. Lesmateriaal en evaluatievragen worden uitgewisseld. De vakgroep ziet terecht werkpunten in de nog betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en de uitbreiding van het aanbod van de experimentele vaardigheden voor de leerlingen. De vakgroep overlegde de laatste twee schooljaren vooral over organisatorische en minder over inhoudelijke en pedagogisch-didactische thema's. Bij dit formeel overleg besteden de leraren te weinig aandacht aan de verticale samenhang, het aanbod en de evaluatie van de wetenschappelijke vaardigheden. De leraren volgden de laatste twee schooljaren weinig of geen vakspecifieke nascholingen, waardoor externe vorming weinig bijdraagt tot het bereiken van de leerplandoelstellingen. De vakgroep staat open voor externe feedback en beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.2 Cultuurwetenschappen en gedragwetenschappen in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (D/2006/0279/001)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De aandacht voor vaardigheden, kennis en attitudes is evenwichtig verdeeld. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod Het aanbod is volledig en getuigt van een evenwichtige verdeling van de leerplandoelstellingen. De leraren stemmen het lesmateriaal voldoende af op de leerplanrealisatie. Het gebruikte leerboek vullen zij aan met extra materiaal. Omwille van de zware druk die de leraren ervaren bij het realiseren van het leerplan, is het echter belangrijk dat de vakgroep stilstaat bij de zinvolheid van sommige aangereikte leerinhouden.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren vinden een goed evenwicht in het aanbrengen van kennis, vaardigheden en attitudes. Naast aandacht voor de leerinhouden hechten ze bijvoorbeeld veel belang aan leren samenwerken, je mening durven geven of respectvol luisteren naar elkaar. Ze maken gebruik van afwisselende werkvormen, relevant documentatiemateriaal en actuele voorbeelden. Extramurale activiteiten, zoals de humane dagen, zorgen voor een reële context om te werken aan leerplandoelstellingen die op school moeilijk of niet te bereiken zijn.

Het werken aan de onderzoekscompetentie gebeurt doordacht, aan de hand van relevante thema's en in zinvolle contexten. De leerlingen werken daarbij in beide leerjaren van de tweede graad met een theoretisch kader dat gradueel opgebouwd wordt. De zinvolle manier waarop de leraren de leerplandoelen over de onderzoekscompetentie aanbieden, is een voorbeeld van goede praktijk.

De algemene doelstellingen en de leerplandoelstellingen die zich richten op het ontwikkelen van het kritisch denken, komen nog te weinig aan bod.

Uitrusting In de vaklokalen is de nodige ICT-infrastructuur aanwezig. De leraren gebruiken deze op een zinvolle manier.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De klaslokalen missen de mogelijkheid om de actualiteit enerzijds en de werkstukken van de leerlingen anderzijds, in de kijker te zetten. Daardoor vormen ze geen krachtige leeromgeving. Er is nood aan mogelijkheden om de actualiteit enerzijds en werkstukken van de leerlingen anderzijds meer 'zichtbaar' te maken.

Daarnaast zijn de klaslokalen te klein voor sommige grote klasgroepen. Grote klasgroepen maken het bovendien moeilijk om met sommige actieve werkvormen, door het leerplan geadviseerd (rollenspellen, toneel, groepswork, stellingenspellen ...), aan de slag te gaan, vanuit tijd- en/of plaatsgebrek.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie gebeurt op basis van examens, testen en opdrachten. Ze is voornamelijk productgericht en niet steeds conform het beheersingsniveau dat het leerplan voorop stelt. Sommige leraren vallen veelal terug op kennisgerichte vraagstellingen, wat niet conform de leerplandoelstellingen is.

De evaluatiepraktijk van het vak cultuurwetenschappen is niet steeds valide en betrouwbaar. Zo moeten leerlingen soms (verouderde) tabellen of grafieken interpreteren, zonder dat ze toegevoegd zijn aan de opgave, of duiden leraren juiste antwoorden als fout aan. De scores van de leerlingen lijden daaronder.

De lay-out van de examens is verzorgd en het aantal examenvragen is aangepast aan de taakspanning van de leerlingen. Meervoudige vragen komen nog te veel voor en sommige opgaven bevatten taalfouten. Ook deze aspecten beperken de validiteit van de toetsing.

De puntenverdeling is duidelijk. Het formuleren van transparante evaluatiecriteria, bijvoorbeeld in een antwoordsleutel, gebeurt echter nog onvoldoende. De leraren hanteren wel duidelijke en objectieve criteria bij de evaluatie van de opdrachten die deel uitmaken van de onderzoekscompetentie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De sfeer in de klas is aangenaam en de lessen verlopen gestructureerd. Leerlingen en leraren gaan op een respectvolle manier met elkaar om.

De leraren schenken veel aandacht aan preventieve leerbegeleiding. Ze staan stil bij moeilijke woorden en begrippen en delen hun presentaties met de leerlingen zodat die een houvast hebben bij de lesopbouw en tijdens het studeren. De leerlingen krijgen ook regelmatig leerstofoverzichten. De leerlingen zelf laten zoeken naar de hoofd- en bijzaken van de les, kan hun zelfstandigheid bij het leren leren verhogen.

De curatieve leerbegeleiding stimuleert leerlingen, conform de visie van het schoolbeleid, om te reflecteren over hun werk. Ze maken foutenanalyses, investeren in de correctie van hun opdrachten en toetsen, maken na een slechte test een voorbereiding voor hun volgende test en krijgen hier feedback op. Opdrachten, toetsen en examens bevatten regelmatig taalfouten. Dit stimuleert de taalgerichtheid niet.

De vakgroep gaat op een doordachte manier om met de begeleiding van de zij-instromers, door met hen het lesmateriaal door te nemen of hen proefexamens te geven of geïntegreerde opdrachten te laten maken aan de hand waarvan ze de gemiste leerstof kunnen verwerken. Omdat de zij-instromers talrijk zijn, verhoogt dit de werkdruk van de leraren aanzienlijk.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gemotiveerde leraren. Ze werken collegiaal en gedreven samen, waardoor ze goed op de hoogte zijn van de verticale en horizontale leerlijn binnen de twee vakken. Door de recente wissels van de vaktitularissen kunnen de leraren zich weinig verdiepen in de leerinhouden.

*Overleg
Vorming*

De leden van de vakgroep volgden de voorbije schooljaren enkele nascholingen op individuele basis. De focus lag daarbij op onderwerpen zoals klasmanagement, leerlingen motiveren, binnenklasdifferentiatie of herstelgericht werken. Geen enkele leraar volgde een vakinhoudelijke nascholing.

3.1.1.3 Latijn in aso tweede graad in de studierichting Latijn en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplannen D/2013/7841/002 en D/2015/7841/002)

Voldoet

De leerlingen bereiken in voldoende mate de leerplandoelstellingen. De evaluatie is valide. De materiële uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen alle leerplandoelstellingen aangeboden.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leraren besteden geregeld aandacht aan de studie van het vocabularium. Ze wijzen de leerlingen hierbij op de ordening van de woorden in het grammaticale systeem, op woordverwantschap en op gelijkenissen met woorden in moderne talen.

De taalstudie gebeurt gestructureerd en systematisch, met aandacht voor de beginsituatie van de leerlingen. Valentiegrammatica komt aan bod volgens het leerplan. Vooral in het eerste leerjaar van de tweede graad oefenen de leerlingen echter geregeld morfologie buiten zinscontext. Deze oefeningen zijn van een hoge moeilijkheidsgraad. Omdat de leraren te weinig vormen in zinsverband of in de context van behandelde teksten aanbieden, missen de leerlingen kansen om grammatica te bestuderen in functie van lectuur. Bij de studie van de zinssyntaxis ligt de klemtoon veeleer op het vertalen van losse zinnen, dan wel op structuren van het Latijnse taaleigen.

Voor lectuur neemt vertaling van teksten een te centrale plaats tot in het tweede leerjaar van de derde graad. De leerlijn en de tips voor leerlingen vermelden voortdurend 'vertaalregels' en de leerlingen krijgen de raad om elke avond de vertaling van teksten thuis uit te schrijven. Bovendien besteden de leraren te veel aandacht aan grammaticale analyse bij lectuur. Zelfs als een zin voor de leerlingen meteen duidelijk is, gaan ze over tot verdere explicitering van grammaticale begrippen. Hierdoor vertraagt het leestempo en wordt de ontcijfering van Latijnse teksten nodeloos ingewikkeld. De leraren maken zelden gebruik van langere fragmenten in eigentijdse literaire Nederlandse vertalingen, die het leesplezier en het overzicht op het geheel van het literaire werk bij de leerlingen kunnen verhogen.

De leraren hanteren een dynamische lectuurmethode en moedigen de leerlingen aan om consequent de woordvolgorde van de Latijnse zin te volgen. De lectuurmethode wordt ook uiteengezet in een leerlijn. Zinnvolle begripsvragen begeleiden de leerlingen bij het leesproces. De toepassing van de lectuurmethode zelf wordt zelden expliciet bevraagd.

In het tweede leerjaar van de tweede graad lezen de leerlingen een evenwichtig aanbod van de verplichte auteurs. In het eerste leerjaar van de derde graad ligt de klemtoon veeleer op de auteur Vergilius en minder op het genre epiek. Hierdoor lezen de leerlingen naast de Aeneïs ook lange uittreksels uit de Bucolica en de Georgica. Het aanbod historiografie met de verplichte auteur Tacitus is in dit leerjaar veeleer beperkt. In het tweede leerjaar van de derde graad komen filosofie, lyriek, Romeins recht en retoriek op een kwaliteitsvolle wijze aan bod. Als uitbreiding van het leerplan biedt de vakgroep in dit leerjaar een initiatie Grieks aan, die eerder in het eerste leerjaar van de eerste graad thuishoort. Hierdoor missen de leraren kansen om meer Latijnse teksten aan te bieden.

Zowel in de tweede als in de derde graad komt onderzoekscompetentie voldoende aan bod. In het tweede leerjaar van de tweede graad werken de leerlingen met de OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren). In de derde graad worden dezelfde stappen gevolgd, waarbij de leraren sterk inzetten op begeleiding en feedback bij de verschillende stappen van het onderzoeksproces. Omdat het keuzeprocess sterk wordt begeleid, is de groei naar meer zelfstandigheid in de derde graad niet merkbaar aanwezig. Mondelinge en schriftelijke presentatie zijn in beide graden belangrijke onderdelen. In de derde graad is de invulling van de onderzoekscompetentie sterk kennisgericht, omdat de leerlingen hun gekozen onderwerp uit de Griekse filosofie aan hun medeleerlingen moeten presenteren als verplichte leerstof. Een creatievere invulling en uitdieping van de onderzoekscompetentie bieden de leraren in een complementair uur Latijnse cultuur. In het kader van dit uur ontwerpen de leerlingen een webquest en verzorgen ze zelf een rondleiding in het Erasmushuis voor de leerlingen die het complementaire gedeelte niet in hun basispakket hebben. Door het toepassen van deze aanpak in het specifiek gedeelte, kan de vakgroep het aanbod onderzoekscompetentie meer leerplangericht maken. In alle leerjaren zet de vakgroep sterk in op kortere onderzoeksopdrachten, die de leerlingen met het formuleren van onderzoeksvragen vertrouwd maken.

Cultuur wordt vaak aangeboden in de context van de gelezen auteur. De invulling is soms beperkt tot realia over leven, werk en genre. Door deze sterk kennisgerichte aanpak gaan mogelijkheden verloren om attitudes en vaardigheden via de studie van antieke cultuur te ontwikkelen. Anderzijds bieden de leraren ook boeiende thema's aan en zinvolle actualisering. Projecten als Latijnse zang ter voorbereiding van de proclamatie verhogen de motivatie van de leerlingen.

De leraren spreken het Latijn doorgaans correct uit en sporen ook de leerlingen aan om Latijn met een juiste uitspraak te lezen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Latijn wordt gequoteerd via gespreide evaluatie. Binnen de vakgroep bestaan afspraken over de verschillende leerstofonderdelen, met onderscheid tussen kennis en vaardigheden. Taalstudie, bestudeerde teksten en cultuur maken deel uit van het onderdeel kennis, terwijl niet-bestudeerde teksten en onderzoekscompetentie tot de vaardigheden behoren. De verhouding tussen kennis en vaardigheden is vastgelegd op 60 % / 40 % voor het eerste leerjaar van de tweede graad, en 50 % / 50 % voor de andere leerjaren. Door deze verdeling legt de vakgroep de lat hoog voor de leerlingen, omdat het begrip van niet-bestudeerde teksten een hoog beheersingsniveau vraagt. Doorheen het schooljaar bieden de leraren op geregelde tijdstippen toetsen over leesvaardigheid aan. Het zelfstandig lezen van een niet-bestudeerde tekst is daardoor een opdracht die de leerlingen tijdens het schooljaar vaak inoefenen. De leerlingresultaten zijn mede daardoor goed.

De toetsen sluiten goed aan bij de aangereikte leerstof. De opgaven zijn verzorgd opgesteld en de toetsing is valide.

De vakgroep maakt ook afspraken over het aantal toetsen, maar niet over het gewicht van aparte leerplancomponenten. In het eerste leerjaar van de tweede graad is het gewicht van de talrijke toetsen over vocabularium te groot. Binnen het onderdeel vaardigheden neemt onderzoekscompetentie een relatief klein gewicht van het totaal in.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De leraren zetten sterk in op de leerbegeleiding, zowel preventief als remediërend. Bij het begin van elk schooljaar krijgen de leerlingen nuttige tips voor de studieaanpak van het vak. Zeker in het eerste leerjaar van de tweede graad houden de leraren grondig rekening met de voorkennis van de leerlingen, die allen instromers zijn. Leerstofoverzichten voor de toetsen zijn duidelijk opgesteld. De leraren bieden bundels met extra oefeningen, zelfreflectiedocumenten over studiemethode en bevragingen over het eigen didactische handelen. De commentaren bij toetsen en op het rapport zijn vaak uitgebreid en rijk aan informatie.

Door activerende werkvormen als het onderwijsleergesprek en het werken in kleine groepjes zijn de leerlingen actief betrokken bij het leesproces tijdens de lectuur van teksten.

De leraren besteden intensief aandacht aan foutenanalyse. Ze sporen de leerlingen niet alleen aan om hun fouten op het opgaveblad te verbeteren, maar vragen hen ook om lijsten aan te maken met persoonlijke moeilijkheden. Daardoor stimuleren de leraren zelfreflectie bij de leerlingen.

De lessen verlopen gestructureerd, in een klimaat van wederzijds respect tussen leraren en leerlingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen vinden plaats in vaklokalen die een krachtige leeromgeving mogelijk maken. De leraren beschikken over een elektronisch bord, dat het didactisch comfort voor leerlingen en leraren bevordert. De opstelling laat activerende werkvormen toe. De leraren en leerlingen gebruiken het elektronische platform voor het geven van feedback en het oplossen van oefeningen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

In de afgelopen schooljaren namen de leraren zelden deel aan vakspecifieke nascholingen. Anderzijds zijn ze zeer bereid tot samenwerken, ook met vakgroepen van andere scholen. Door persoonlijke lectuur blijven ze op de hoogte van de ontwikkelingen in hun vak. Binnen de vakgroep gebeuren de uitwisseling en het gemeenschappelijk opstellen van les- en evaluatiemateriaal in een goede en informele sfeer.

3.1.1.4 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)

Voldoet

Het aanbod en de evaluatie zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van de bovenvermelde studierichtingen.

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aangeboden. De vakgroep behandelt bovenop de basisdoelen heel wat uitbreidingsdoelen en eigen doelen. De leraren houden bij de planning voldoende rekening met een homogene spreiding van de basis- en uitbreidingsleerstof over het schooljaar en over de graad. Ze maken onderling weinig formele afspraken maar de gelijkgerichtheid blijkt groot. Voor sommige leerplanonderdelen voorziet de vakgroep lesbundels gericht op begeleid zelfstandig leren. Het interactieve onderwijsleergesprek is echter veelal de norm.

Ondanks een aantal zeer verdienstelijke initiatieven, krijgen de leerlingen de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (leerplandoelen OC1, OC2 en OC3) niet aangeboden conform de vereisten van het leerplan. De leerlingen oefenen onder andere niet in het formuleren en onderzoeken van een haalbare onderzoeksvraag. De aandacht tijdens de uitwerking gaat naar wiskundige correctheid veeleer dan naar het exploreren van de verschillende stappen van wiskundig onderzoek. De leerlingen oefenen voornamelijk vormvereisten en leerinhouden en verwerven weinig inzicht in de OVUR-onderzoeksmethode.

De vakgroep besteedt in de les veel aandacht aan rekenvaardigheden. De andere vaardigheden (meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid) komen minder expliciet of gecombineerd met rekenvaardigheid aan bod. De leraren gaan hierbij in tegen de visie van het leerplan dat stelt dat de hoeveelheid rekenwerk beperkt moet blijven en kale rekenopgaven weinig zinvol zijn.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer of met een elektronisch bord. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het grafisch rekentoestel of van wiskundige softwarepakketten. De leraren zetten tijdens de lessen en voor de evaluatie doeltreffend ICT in.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De moeilijkheidsgraad van de examens is hoog door de hoge eisen voor rekenvaardigheid. De leraren stellen heel wat rekenvragen buiten contexten. Slechts een beperkt aantal vragen zijn gericht op probleemoplossend denken. Sommige (reken)doelen worden bovendien repetitief getoetst.

Een aantal vragen overstijgen de verwachtingen van het leerplan. De vakgroep ent de toetsvragen op de leerinhouden veeleer dan op de leerplandoelstellingen. De evaluatie is wel transparant. Elk examen en elke toets vermelden nauwkeurig de puntenverdeling en de verbetering gebeurt zorgvuldig. Het eindcijfer geeft een voldoende valide beeld of de leerling al dan niet de leerplandoelen heeft bereikt.

Voor de evaluatie van de onderzoeksopdracht heeft de vakgroep een evaluatiekader opgesteld. De gehanteerde criteria evalueren voornamelijk het afgeleverde product en zijn niet gericht op het doorlopen van de stappen van wiskundig onderzoek. Het verkregen cijfer is niet representatief voor het door de eindtermen beoogde beheersingsniveau. Enkel lay-out, presentatie en wiskundige correctheid bepalen het eindresultaat.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau maakten de leraren hierover nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. De integratie van ICT in de les en in de cursus ondersteunt de verwerking van de leerstof. Elke individuele leraar neemt heel wat initiatieven in het kader van de preventieve leerbegeleiding. De leerlingen krijgen leertips, stappenplannen en overzichten van de leerstof. De vakgroep maakte hierover een beperkt aantal afspraken. Voornamelijk door de frequente informele contacten en door de uitwisseling van lesmateriaal, verloopt de leerbegeleiding gelijkgericht. Alle leraren sturen wel sterk de les waardoor de zelfregulatie bij de leerlingen (ET12) veeleer beperkt is. De vakgroep differentieert niet, ondanks de heterogeniteit van sommige lesgroepen. Leerlijnen zijn er in de praktijk niet.
--	---

De leraren remediëren zelf hun eigen leerlingen. Zij vermelden deze initiatieven niet systematisch in het leerlingvolgsysteem. Enkel via de papieren leerlingenagenda krijgt de school een overzicht van de aangeboden (en gevolgde) remediëring. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren). De vakgroep hanteert geen systeem om de doeltreffendheid van de remediëring te meten. Daardoor is het rendement onduidelijk. De vakgroep legt de verantwoordelijkheid voor het behalen van teleurstellende resultaten voornamelijk bij de leerling. Het eigen pedagogisch handelen stelt de vakgroep weinig in vraag.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren, die een sterke wiskundige vorming in alle lesgroepen nastreven. Zij volgden de laatste twee schooljaren een aantal nascholingen. De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar en tijdens deze vergaderingen wordt het geleerde gemultipliceerd. De impact op de klasvloer blijft echter beperkt.

Op vraag van de directie stelt de vakgroep een aantal prioriteiten voor de komende schooljaren. Onder andere de evaluatiepraktijk is een beleidsprioriteit. De doorlichting toont aan dat overleg hieromtrent inderdaad noodzakelijk is.

3.1.1.5 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan D/2004/0279/021)

Voldoet

De leerlingen krijgen alle eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is in voldoende mate gericht op het leerplan.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen krijgen alle leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aangeboden. De leraren behandelen bovenop de basisleerstof heel wat uitbreidingsdoelstellingen en eigen doelen.

De school biedt wiskunde met twee snelheden aan. Naast de klassen met drie lestijden per week, hebben de leerlingen de mogelijkheid om wekelijks vier lestijden wiskunde te volgen. Voor deze laatste groep hanteren de leraren niet het in de titel beschreven leerplan om de basisvorming vorm te geven en om die te evalueren. Hierbij overtreedt de school de regelgeving. Ook in de klassen met drie wekelijkse lestijden overstijgt een (beperkt) gedeelte van de leerstof de verwachtingen van het leerplan.

In de klassen met drie wekelijkse lestijden houden de leraren bij de planning voldoende rekening met een homogene spreiding van de basis- en uitbreidingsleerstof over het schooljaar en over de graad. Dit is minder het geval in de lesgroepen met vier lestijden. De leraren maken onderling weinig formele afspraken, maar de gelijkgerichtheid blijkt groot. Voor sommige leerplanonderdelen voorziet de vakgroep in lesbundels gericht op begeleid zelfstandig leren. Het interactieve onderwijsleergesprek is echter veelal de norm.

De vakgroep besteedt in de les onvoldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De klemtoon ligt sterk bij de rekenvaardigheden en dit zowel bij het aanbod als bij de evaluatie. Heel wat oefeningen gericht op probleemoplossend denken, zijn eigenlijk rekenoefeningen met context.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer of met een elektronisch bord. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het grafisch rekentoestel of van wiskundige softwarepakketten. De leraren zetten tijdens de lessen en voor de evaluatie doeltreffend ICT in.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. Het aantal examenvragen is billijk. De evaluatie is voldoende transparant. Elk examen en elke toets vermelden de puntenverdeling en de verbetering gebeurt zorgvuldig. De leraren stellen gezamenlijk de examens voor parallelklassen op. Op deze wijze garandeert de vakgroep de gelijkwaardigheid van de examens voor leerlingen met eenzelfde aantal lessen wiskunde per week.

In de lesgroepen met drie wekelijkse lestijden zijn de examens over het algemeen voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. In de lesgroepen met vier lestijden per week bevragen de leraren zeer veel uitbreidingsleerstof of leerstof, die de verwachtingen van het leerplan ruim overstijgt. Sommige examens bevragen meer dan 70 % leerstof die niet gerelateerd is aan het basisleerplan. Hierdoor geeft het eindcijfer een weinig valide beeld van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen hebben bereikt. De school stelt zich op deze wijze kwetsbaar op voor betwistingen van attesten. De leraren bevragen de basisdoelstellingen echter wel in het dagelijks werk. Daardoor is de evaluatie in haar totaliteit voldoende gericht op de verwachtingen van het leerplan. De leerlingen behalen bovendien goede tot zeer goede resultaten, waardoor blijkt dat de vakgroep het leerplan realiseert.

De examens bevragen voornamelijk rekenvaardigheid, maar ook andere vaardigheden komen beperkt aan bod. De leraren stellen heel wat rekenvragen buiten contexten. Slechts een beperkt aantal vragen zijn gericht op probleemoplossend denken. Sommige (reken)doelen worden bovendien repetitief getoetst.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau maakten de leraren hierover nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. De integratie van ICT in de les en in de cursus ondersteunt de verwerking van de leerstof. Elke individuele leraar neemt heel wat initiatieven in het kader van de preventieve leerbegeleiding. De leerlingen krijgen leertips, stappenplannen en overzichten van de leerstof. De vakgroep maakte hierover een beperkt aantal afspraken. Voornamelijk door de frequente informele contacten en door de uitwisseling van lesmateriaal, verloopt de leerbegeleiding gelijkgericht. Alle leraren sturen wel sterk de les waardoor de zelfregulatie bij de leerlingen (ET12) veeleer beperkt is. De vakgroep differentieert niet, ondanks de heterogeniteit van sommige lesgroepen. Leerlijnen zijn er in de praktijk niet.

De leraren remediëren zelf hun eigen leerlingen. Zij vermelden deze initiatieven niet systematisch in het leerlingvolgsysteem. Enkel via de papieren leerlingenagenda krijgt de leraar een overzicht van de aangeboden (en gevolgde) remediëring. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen. De vakgroep hanteert geen systeem om de doeltreffendheid van de remediëring te meten. Daardoor is het rendement onduidelijk. De vakgroep legt de verantwoordelijkheid voor het behalen van teleurstellende resultaten voornamelijk bij de leerling. Het eigen pedagogisch handelen stelt de vakgroep weinig in vraag.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren, die een sterke wiskundige vorming in alle lesgroepen nastreven. Zij volgden de laatste twee schooljaren een aantal nascholingen. De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar en tijdens deze vergaderingen wordt het geleerde gemultipliceerd. De impact op de klasvloer blijft echter beperkt.

Op vraag van de directie stelt de vakgroep een aantal prioriteiten voor de komende schooljaren. Onder andere de evaluatiepraktijk is een beleidsprioriteit. De doorlichting toont aan dat overleg hieromtrent inderdaad noodzakelijk is.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

De school leeft de bepalingen niet na over het gebruik van goedgekeurde leerplannen, zoals bepaald in art. 15, §1, 8° van de codex secundair onderwijs en gespecificeerd in rubriek 4.2.4 van de omzendbrief SO55.

3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De school baseert zich voor de werking in verband met de VOET op een visie die gelinkt is aan de brede vorming. De bijdrage van vakken, van de lesoverstijgende projectdagen met wisselende thema's per leerjaar en van andere initiatieven aan de VOET is in kaart gebracht. Er is een duidelijk zicht op de contexten die minder aan bod komen.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatiestructuur staat garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de adjunct-directeur. De schoolleiding treedt stimulerend en faciliterend op. Zij creëert een draagvlak voor de informatieverzameling over activiteiten bij het volledige team waardoor er een bewuste koppeling is van projecten aan VOET. De adjunct-directeur neemt heel wat praktisch en organisatorisch werk op zich, zorgt voor ondersteuning via het digitaal platform en geeft feedback op de inventarisatie. Heel wat leraren zijn actief bij de projecten betrokken, waardoor er een breed draagvlak is. De school investeert in de communicatie over VOET en zorgt ervoor dat haar visie en aanpak ook door nieuwe leraren gekend is. Er wordt frequent gecommuniceerd via personeelsvergaderingen maar ook met de ouders en de leerlingen via digitale en klassieke media.
Doeltreffendheid	Er is systematische aandacht voor kwaliteitszorg met betrekking tot VOET. De school stuurt zowel de beleidsmatige aanpak als de uitvoering van de VOET-werking bij. Om de inspanningsverplichting meer volledig en betrouwbaar in kaart te kunnen brengen, is de inventarisatie zowel inhoudelijk als organisatorisch aangepast. Evaluatie en bijsturing gebeuren aan de hand van een digitaal instrument. Hiaten in het aanbod worden stapsgewijs ingevuld. De projecten worden zowel door de leraren als de leerlingen geëvalueerd. Er is aandacht voor de link tussen de eindtermen van de contexten en de stam. Deze en andere ingrepen moeten de school in staat stellen alle VOET op een kwaliteitsvolle manier bij alle leerlingen na te streven.
Ontwikkeling	Het schoolteam werd grondig geïnformeerd over de geactualiseerde VOET en werd ondersteund bij het uitwerken van een efficiënte registratieprocedure. De school deed daarvoor in de verschillende fasen van haar werking een beroep op de pedagogische begeleiding. Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven, maar nog enkele werkpunten op het vlak van breedte en/of effectiviteit. Voor een aantal specifieke domeinen wordt nascholing gevolgd door een beperkt aantal personeelsleden, maar deze professionalisering kadert nog niet in een groter geheel.

Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. De doelen in verband met het eigen lichaam en lichaamsbeweging komen vooral aan bod binnen de vakken van de basisvorming zoals lichamelijke opvoeding, waardoor alle leerlingen bereikt worden. Ook tijdens de sportdagen en door de deelname aan verschillende sporttornooien worden aspecten rond lichaamsbeweging, gezondheid en veiligheid nagestreefd. De school levert nog heel wat andere inspanningen rond voeding, gezondheid, veiligheid en verkeer. Met het oog op het leren maken van gezonde voedingskeuzes organiseert de school een dag rond gezonde voeding in het eerste leerjaar van de derde graad en is er een wekelijkse dag zonder frisdranken, enkel met water, voor alle leerlingen. Er zijn ook verschillende educatieve projecten rond onder andere verkeerseducatie en -veiligheid (fietscontroles), tabak- en alcoholpreventie, anticonceptiva en seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's).
Socio-economische samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt vooral binnen de vakken met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Vooral de leerlingen van studierichtingen waar het vak economie in de specifieke vorming is opgenomen, werken doelgericht aan deze eindtermen. In de andere studierichtingen is de aandacht voor sommige eindtermen, zoals prijsvorming en budgetbeheer, slechts sporadisch aanwezig. Via schoolbrede initiatieven en schooluitstappen worden de leerlingen geconfronteerd met aspecten van de socio-economische samenleving. De school zorgt voor een kritische evaluatie van de eigen werking en stuurt geplande uitstappen bij.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. De organisatie van het beleid voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) is een voorbeeld van goede praktijk.

De werkwijze van de instelling toont aan dat ze gebruik maakt van de analyses van deskundigen. Opgemerkte tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van het plan is concreet en doelgericht want rekening houdend met vastgestelde tekorten en daardoor betekenisvol voor de instelling. Het plan bevat tevens een beeld van de kostprijs en van het vereiste budget. De betrokkenheid van de preventieadviseur in het aankoop- en indienststellingsbeleid is uitgeschreven in een procedure. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De instelling heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de instelling voldoende proactief handelt. Elk personeelslid draagt op eigen niveau bij aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving.

Naast bovenvermelde structurele controles en maatregelen blijken er uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, ook enkele tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren, is gepland en pakt de instelling aan via organisatorische maatregelen en/of kleinere werken en/of sensibiliserende acties. Dit gebeurt in afwachting van de realisatie van de verbeteractie ten gronde.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle lesplaatsen van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse blijkt dat de bezochte locaties comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Er is echter geen vierkante meter overdekte speelplaats per leerling beschikbaar, maar bij slecht weer kunnen de leerlingen tijdens de pauzes terecht in de studiezaal. De etikettering en de opslag van de brandbare en gevaarlijke chemische producten is een voorbeeld van goede praktijk.

Er blijven enkele werkpunten. Sommige turntoestellen zijn dringend aan vervanging toe. De school beschikt nog niet over een geactualiseerde asbestinventaris. Omwille van logistieke problemen werd er vorig schooljaar geen evacuatieoefening georganiseerd. Het schoolteam simuleerde een lockdown en beschikt over een uitgewerkt evacuatiescenario van het schooljaar voordien.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne blijkt dat de school over voldoende toiletten beschikt. De toiletten voor meisjes en jongens zijn gescheiden. De school houdt het register met de interventies in het kader van de eerste hulp bij en trekt er de nodige conclusies uit voor de toekomst. De instelling beschikt over een beheersplan betreffende de preventie van legionella maar dit moet in de praktijk beter worden opgevolgd.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	neen
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	neen
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	neen
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De visie op leerbegeleiding is vervat in het pedagogisch project en de algemene schoolvisie, waarin persoonsgerichte begeleiding en kansen geven centraal staan. De directie, de leraren en de werkgroepen vertalen deze visie doelgericht naar de lespraktijk. Op het elektronische platform zijn er vele documenten die een beeld geven van de wijze waarop de visie wordt geconcretiseerd.

De eerstelijnsbegeleiding gebeurt door de klasleraar en de vakleraar. Hierbij gaat de school uit van concrete vragen van leerlingen of ouders, en detecteert ze eventuele noden. Elke leraar en vakgroep richt het lesmateriaal op deze preventieve leerbegeleiding. Ook de verhoogde zorg en de uitbreiding van zorg neemt de school ter harte. De leerbegeleiding krijgt, in het kader van de brede leerlingenbegeleiding, impulsen vanuit het 'herstelgericht handelen' dat het beleid promoot.

De leerlingenbegeleiders verzamelen informatie over de instromende leerlingen (in het eerste jaar van de tweede graad) in het leerlingenvolgsysteem. Onder andere leerproblematieken of aspecten van verhoogde zorg staan hierin vermeld. De school verzamelt deze gegevens via een intakegesprek of via de eerstegraadsschool waaruit de leerling instroomt. Voor de start van het schooljaar worden de nieuwe leerlingen en hun ouders uitgenodigd op een infomoment om kennis te maken met de klasleraar en de school.

Ondersteuning Binnen de school bestaat geen strikt onderscheid tussen de werking leerbegeleiding en de bredere leerlingbegeleiding. De cel leerlingbegeleiding vergadert wekelijks. Naast de algemeen directeur en de CLB-medewerker, maken de leerlingcoördinator en de leerlingbegeleider deel uit van dit team. De coördinator is verantwoordelijk voor de oplijsting van sticordi-maatregelen voor zorgleerlingen en voor het beheer van het leerlingvolgssysteem. De leerlingbegeleider en de coördinator verzorgen de contacten met de leerlingen en ouders, in samenwerking met de directie of de CLB-medewerker.

Door middel van een overzichtelijke flyer die de leerlingen bewaren in hun agenda, maken de cel leerlingbegeleiding en het CLB zich bij het begin van het schooljaar bekend.

Voor de leerbegeleiding is de klasleraar een spilfiguur. Enkel leraren die expliciet kiezen om deze taak te vervullen, nemen de functie van klasleraar op. Ook leraren met minder wekelijkse lestijden kunnen deze taak opnemen, omdat de school na de perioderapporten in aparte contactmomenten tussen leerlingen en hun klasleraar voorziet. De zelfreflectiedocumenten die de klasleraren tijdens deze momenten aan de leerlingen geven, besteden gedetailleerd aandacht aan studiemethode, welbevinden en inschatting van de eigen sterktes en zwaktes. Het zijn goed uitgewerkte documenten die de gesprekken tussen klasleraren en hun leerlingen faciliteren en bijsturing mogelijk maken.

Tijdens de examenperiodes zitten leerlingen met leermoeiijkheden samen in een aparte zorgklas, waar ze een beroep kunnen doen op extra ondersteunende maatregelen, zoals extra tijd of mondelinge instructie. De school ging de doeltreffendheid van deze maatregelen nog niet systematisch na.

Vanuit een consensusmodel streeft de schoolleiding ernaar om de leerbegeleiding een breed draagvlak te geven. Op algemene vergaderingen wordt geregeld aandacht aan het thema besteed. De leerlingbegeleiders zelf geven aan dat ze zich sterk gesteund voelen door het lerarenteam. Vanuit persoonlijke interesse voor de thematiek besteden leraren aandacht aan aspecten als zelfsturend leren. De doorlichting toont aan dat de mate waarin de lessen worden gericht op zelfsturing, verschilt per vakgroep. Ad hoc werkgroepen legden zich toe op thema's als studiekeuzebegeleiding of organisatie van klassenraden. De bevindingen van deze werkgroepen worden besproken op algemene vergaderingen.

Een lerend netwerk moedigt leraren aan bij elkaar les te volgen en achteraf te bespreken. In deze feedbackgesprekken kan leerbegeleiding aan bod komen. De impact van deze intervisie op de klasvloer is op dit ogenblik nog beperkt.

Doeltreffendheid Het beleid koppelt geen effectmeting aan de ondernomen acties en initiatieven. Hierdoor slaagt de school er niet in om op systematische wijze de doeltreffendheid van haar leerbegeleiding na te gaan. Ze legt hiervoor een grote verantwoordelijkheid bij de vakgroepen.

Uit het onderzoek blijkt een grote betrokkenheid voor het aspect leerbegeleiding. De vakgroepen steunen de visie van de school op de leerbegeleiding en de individuele leraren werken gelijkgericht. De leraren creëren een veilig pedagogisch klimaat, met een rustig lesverloop. Activerende werkvormen, groepswork en differentiatie komen in heel wat vakken voor, hoewel de grootte van sommige lesgroepen hier belemmerend werkt. De leraren besteden ruim aandacht aan leerstrategieën en begeleiden de leerlingen om eventuele tekorten weg te werken via begeleidingsplannen en voorstellen voor remediëring. De klemtoon ligt sterk op de traditionele verbetering van testen en taken. Het vereiste beheersingspeil ligt doorgaans hoog, en de verantwoordelijkheid om te slagen wordt bij de leerlingen gelegd.

De schoolleiding moedigt de leraren aan om relevante informatie te noteren in het leerlingvolgsysteem. Hoewel de vakleraren schrijfrecht hebben, is het voornamelijk de klasleraar die de informatie verzamelt en in het leerlingvolgsysteem noteert. Leraren noteren aangeboden remediëring in een aparte rubriek in de schoolagenda, waarin ruimte voor deze informatie is voorzien. In het leerlingvolgssysteem neemt men deze specifieke gegevens niet op.

Voor de analyse van data beperkt de school zich tot de studie van de resultaten van leerlingen die tegen het advies ingingen.

Voor het talenbeleid neemt de school geen taaltesten af. In het vak Nederlands besteden de leraren expliciet aandacht aan taalzorg. In de schoolagenda staan wekelijks taaltips. Anderstalige leerlingen krijgen aparte individuele begeleiding. Het lesmateriaal is doorgaans goed afgestemd op het niveau van de leerlingen, en de leraren besteden aandacht aan vaktaal en duidelijke instructies bij toetsen en examens. Er is geen rechtstreekse wisselwerking tussen leerbegeleiding en talenbeleid, aangezien de school vooralsnog geen nood ervaart.

Ontwikkeling De frequente overlegmomenten tussen de leerlingbegeleiders en de klasleraren zorgen voor ontwikkelingsdynamiek. De leraren volgen nascholingen over de problematiek. Ze bespreken verslagen van gevolgde nascholingen op vakvergaderingen. Daarnaast wil het beleid via interne vergaderingen nieuwe inzichten over leerbegeleiding onder de aandacht brengen van het volledige schoolteam.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft nog geen algemene, gedragen visie op evaluatie. De directie maakte van het evaluatiebeleid daarom een beleidsprioriteit voor de komende schooljaren.

Momenteel is er op schoolniveau een duidelijk gebrek aan doelgerichtheid wat het proces evaluatiepraktijk betreft. Als aanzet tot een nieuw evaluatiebeleid kregen de vakgroepen recent de vraag input te geven voor mogelijke beleidsaccenten. Die aanpak strookt met het participatief leiderschap dat de directie hanteert. De vakgroepen krijgen op dit ogenblik weinig ondersteuning en hebben op dit ogenblik ook geen kader, waardoor de doelgerichtheid beperkt is.

Op vakgroepniveau is de leerplangerichtheid van de evaluatie beperkt. De evaluatie gebeurt eerder traditioneel en is sterk kennisgericht. Competenties, vaardigheden en vakgebonden attitudes komen niet in alle vakken expliciet of in voldoende mate aan bod. De vakgroepen leggen de lat hoog en gaan in hun evaluatiepraktijk vaak verder dan de vereisten van het leerplan. De aansturing en opvolging van de vakgroepwerking vormt daarom een belangrijk werkpunt voor het beleid.

De school zette de voorbije schooljaren sterk in op kwaliteitsvolle rapportcommentaren. Zo heeft ze meer aandacht voor de leerling als individu, en minder voor punten en medianen. Dit werpt duidelijk vruchten af. De leraren hebben oog voor de inzet en het groeiproces van de leerlingen, voor de problemen waarmee ze kampen en voor hun remediërskansen.

De motiveringen en adviezen bij de B- en C-attesten zijn recent verfijnd en beter onderbouwd. De school zet de B-attesten regelmatig in om leerlingen te heroriënteren naar opleidingen buiten het eigen aanbod. De school streeft naar een jaartotaal van 60 % om de leerling aan te raden de gekozen studierichting verder te zetten. Hoewel de school al ernstige inspanningen leverde, reikt ze in de tweede graad nog steeds meer B-attesten uit dan vergelijkbare Vlaamse scholen.

Het schoolbeleid geeft de vakgroepen ruimte tot differentiatie wat het evalueren betreft. Zo gingen de leraren van bepaalde talen na de vorige doorlichting van start met gespreide evaluatie en stuurden zij de evaluatiepraktijk jaar na jaar bij. De nieuwe leerplannen waren daarbij richtinggevend. Het leerproces en de opgebouwde expertise van die leraren is waardevol voor andere vakgroepen. Die laatste opteren voor examens, om na te gaan of de leerlingen grote leerstofgehelen kunnen verwerken en/of de leerstof geïntegreerd kunnen toepassen. Dit spoort met het belang dat de school hecht aan productevaluatie in functie van een goed verloop van de studieloopbaan van de leerlingen.

De school stimuleert de leerlingen tot zelfreflectie over hun evaluatieresultaten. Het systeem voor zelfreflectie is goed doordacht en procesgericht opgesteld. Het leidt tot frequent individueel overleg tussen leerling en leraar en tot allerlei remediërsactiviteiten. Toch kunnen leerlingen met dit systeem niet rechtstreeks feedback geven aan de leraar over zaken zoals een onduidelijke vraagstelling of de moeilijkheidsgraad van het examen.

Ondersteuning De directie gaat ervan uit dat de leraren voldoende expertise hebben om leerplangericht te evalueren. Enkel bij problemen of klachten vraagt de directie evaluatiegegevens op. De vakgroepen krijgen weinig tot geen ondersteuning bij de evaluatiepraktijk.

Het schoolbeleid werkte de voorbije jaren aan duidelijke procedures voor de begeleidende en delibererende klassenraden en voorzag daarbij in voldoende begeleiding. De klasleraren nemen een belangrijke rol op bij de (voorbereiding van) de klassenraden. Zij zijn ook verantwoordelijk voor het schrijven van de rapportering. De school ziet het als een belangrijke uitdaging om dit proces in de toekomst te borgen.

De leraren vinden op het elektronische platform een schrijfwijzer voor het formuleren van waarderende rapportcommentaren en kunnen ook terugvallen op heel wat voorbeelden van goede praktijk. Dit bevordert de kwaliteit van de rapportcommentaren.

Doeltreffendheid Het schoolbeleid beschikt nog niet over een sluitend kwaliteitstoezicht om de validiteit, representativiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de evaluatie na te gaan. Momenteel legt de directie de verantwoordelijkheid daarvoor bij de individuele leraren of bij de vakgroepen.

De leerlingevaluatie is voor de meeste vakken te weinig afgestemd op de leerplandoelstellingen. Verschillende vakgroepen werken voor de examens met een systeem van 'interne controle', waarbij collega's elkaar feedback geven. Dit is zinvol, maar het gebrek aan een visie en een kader daarbij vermindert de kwaliteit van de evaluatie. De vakgroepen die niet werken volgens de principes van dit 'lerend netwerk', evalueren minder gelijkgericht.

In heel wat vakgroepen staat evaluatie recent als een vast onderwerp op de vergaderagenda, omdat het beleid de evaluatiepraktijk als beleidsprioriteit stelt voor de komende schooljaren. Het ontbreekt de meeste vakgroepen echter aan theoretische en praktische expertise om hier op een kwalitatieve manier over te reflecteren.

De school besteedt voldoende aandacht aan de communicatie over de evaluatiegegevens. De directie verwacht van de klassenraden en van de klasleraren rapportcommentaren bij zeer goede of bij tegenvallende resultaten en dringt aan op handelingsgerichte verslaggeving. In de praktijk gebeurt dit ook zo. Voor het volgende schooljaar verwacht het schoolbeleid dat ook alle vakleraren meestappen in het verhaal van de leerling- en handelingsgerichte rapporteringspraktijk. Omdat de rapportage niet altijd berust op valide evaluatiegegevens, verliest ze echter een deel van haar waarde.

De processen-verbaal en de notulen van de delibererende klassenraad beantwoorden aan de regelgeving.

Uit de datagegevens blijkt dat de leerlingen het in het hoger onderwijs erg goed doen. Er zijn echter geen analyses beschikbaar die deze resultaten linken aan een kwalitatief evaluatiesysteem. De resultaten worden mogelijk mee bepaald door de inputkenmerken van de leerlingen.

Ontwikkeling De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de evaluatiepraktijk momenteel nog bij de vakgroepen. Uit de reactie van de vakgroepen op de oproep om te reflecteren over mogelijke beleidsaccenten voor de toekomst, blijkt dat er zeer veel vragen leven rond dit thema. Verschillende vakgroepen geven aan onvoldoende theoretische achtergrond en/of expertise te hebben rond (vernieuwende) evaluatiepraktijk. De noden voor het optimaliseren van de evaluatiepraktijk zijn nog niet in kaart gebracht. Er is momenteel nog geen professionaliseringsbeleid dat gericht is op de groei naar deskundigheid op dit vlak, op enkele persoonlijke initiatieven van leraren na.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur en de adjunct-directeur leiden de school. De directieleden werken nauw samen en bewaken de gelijkgerichtheid. Ze werkten een complementaire taakverdeling uit. Het beleid delegeert heel wat taken en verantwoordelijkheden aan een grote schare werkgroepen. Naast de vakgroepen vormen zij het kloppend hart van de dagelijkse werking. Bepaalde taken worden vergoed via BPT-uren (bijzondere pedagogische taken). Vele engagementen nemen de leraren echter vrijwillig op. Bijna elk personeelslid is tenminste lid van een werkgroep. De werkdruk blijkt dan ook relatief hoog. Ondanks een aantal initiatieven vanwege het beleid, blijft het bewaken van de taakbelasting een belangrijk aandachtspunt.

Voor het pedagogische beleid staat de leraar centraal. Samen met de vakgroep realiseert hij de doelen op operationeel niveau. Werkgroepen en raden ondersteunen op tactisch niveau en het directieteam zet de strategische doelen uit. De vakgroepen vergaderen een aantal keer per schooljaar voor het formele overleg. Belangrijker zijn de frequente informele contacten. De gelijkgerichtheid is veelal groot. Er is echter weinig systematiek in de kwaliteitszorg zowel op vakgroep- als op schoolniveau. Hierdoor blijven sommige knelpunten met betrekking tot de leerlingenevaluatie of de leerplanrealisatie onder de radar.

De directie heeft nog niet bij elk personeelslid een functioneringsgesprek gevoerd. Dit proces is nog volop bezig. Hiervoor is een procedure afgesproken met het LOC (lokaal overleg comité) en met de scholengemeenschap. Om meer voeling te krijgen met de dagelijkse lespraktijk initieerde de directie recentelijk zogenaamde 'flitsbezoeken': korte lesbijwoningen waarbij een beperkt aantal items wordt onderzocht. Dit initiatief is nog te recent om doeltreffend te zijn.

Visieontwikkeling De school wil zich profileren als een zorgzame school, die kwaliteitsvol onderwijs biedt en is ingebed in het lokale verenigingsleven. De laatste schooljaren probeerde het beleid het 'herstelgericht werken' te promoten en minder sanctionerend op te treden. Hiervoor zette de directie een aantal preventieve acties op. Op schoolniveau leidde dit onder andere tot een bijsturing van de leerlingenbegeleiding. Op vakniveau blijft de evaluatie dan weer (redelijk) selectief: de cesuur om te slagen is hoog en de B-attestering in de tweede graad is hoger dan vergelijkbare Vlaamse scholen. De evaluatiegegevens tonen aan dat een aantal leerlingen (voornamelijk in de tweede graad) de gestelde hoge norm niet behaalt.

Om de onderwijskwaliteit hoog te houden verbreedt de school in het complementair gedeelte een aantal vakken van de basisvorming of van het specifiek gedeelte. Hierdoor komt soms de leerplangerichtheid onder druk te staan.

Besluitvorming De schoolleiding voert een participatief beleid. De directie is toegankelijk en geeft de leraren en de vak- en werkgroepen veel autonomie. Elk personeelslid krijgt de kans te participeren aan het beleid. Een aantal schooljaren geleden werden de beleidsstructuren hertekend in overleg met het schoolteam. Naast de decretale adviesorganen (schoolraad, LOC, ...) nemen ook de diverse werkgroepen een taak op. De directie beslist na overleg. De overlegstructuur is duidelijk en transparant. Waar mogelijk coördineert en ondersteunt de scholengemeenschap.

De pedagogische raad formuleert autonoom een aantal beleidsvoorstellen. De eindverantwoordelijkheid blijft bij de directie. Via de leerlingenraad wegen de leerlingen op de praktische werking van de school. De directie stimuleert ook een actieve participatie van de leerlingen aan het beleid. Hiervoor werd de werking van de leerlingenraad recentelijk bijgestuurd.

De directeur ziet de aansturing van de zorg, het voortdurend geven van kansen en het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs als de belangrijkste opdracht van het beleid. De directie is laagdrempelig aanspreekbaar en de leraren appreciëren de stimulansen vanwege het beleid. Het directieteam kiest steeds voor de weg van de geleidelijkheid en probeert voor elke vernieuwing een draagvlak bij het personeel te creëren.

Aan de hand van een duidelijke en frequente communicatie wil de school de besluitvorming zo transparant mogelijk maken. De communicatie verloopt voornamelijk via het elektronische platform van de school. De directie verspreidt ook regelmatig nieuwsbrieven onder het personeel. De informatie is divers en handelt veelal over de praktische aspecten van de schoolwerking.

Kwaliteitszorg De school draagt kwaliteit hoog in het vaandel. Ze geeft de processen echter geen vorm als een cyclisch proces met reflectiemomenten en bijstellingen om die kwaliteit te borgen. Een aantal vak- en werkgroepen formuleert wel doelstellingen en verbindt daar acties aan. Ook de leden van de pedagogische raad reflecteren en doen voorstellen. Op schoolniveau worden deze acties te weinig gecoördineerd om ten volle te renderen. De uitvoering is doorgaans kwaliteitsvol, maar er is geen borging door een cyclische kwaliteitsbewaking. Vooral voor de pedagogische aspecten van de schoolwerking ontbreken concrete en meetbare doelen. Hierdoor kan de doeltreffendheid van deze processen niet efficiënt worden gecontroleerd. De directie is zich hiervan bewust en tracht bij te sturen.

De school verzamelt heel wat data aan de hand van bevestigingen bij de leerlingen, de leraren en de vakgroepen. Soms doet het beleid hiervoor een beroep op externe partners. De resultaten van deze peilingen en de analyse van de beschikbare gegevens initieerden voorlopig weinig concrete bijstellingen. Recentelijk stelde het beleid een kwaliteitscoördinator aan die de doeltreffendheid van de processen meer systematisch zal opvolgen. Aan de hand van een eerste analyse formuleerde de directie een aantal beleidsprioriteiten voor de volgende schooljaren. Evaluatie, de implementatie van actieve werkvormen en het werken aan de motivatie van de leerlingen zijn de aandachtspunten voor de vakgroepen. Het verlagen van de werkdruk bij zowel de leraren als de leerlingen is een belangrijke katalysator voor het stellen van prioriteiten.

De vakgroepen leggen de lat hoog en gaan in hun evaluatiepraktijk soms verder dan de vereisten van het leerplan. De evaluatie is gedeeltelijk nog sterk kennisgericht; competenties en vaardigheden komen niet in alle vakken expliciet of in voldoende mate aan bod. De aansturing en de opvolging van de vakgroepwerking vormt een belangrijk werkpunt voor het beleid. De doorlichting toont aan dat hier nood aan is. De vakgroepen krijgen immers grote beleidsondersteunende verantwoordelijkheden toegewezen. Zij staan onder andere in voor het bewaken van het aanbod van de leerplandoelen en de eindtermen, het bewaken van de validiteit van de evaluatie en de organisatie van de leerbegeleiding. De kwaliteitsbewaking in de vakgroep is doorgaans te weinig efficiënt georganiseerd om deze kerntaken op te nemen. Zelfreflectie is weinig aan de orde en de verantwoordelijkheid voor teleurstellende resultaten wordt veelal bij de leerling gelegd.

Het beleid moedigt zowel de vakinhoudelijke als de vakoverschrijdende professionalisering van de personeelsleden aan. De school (en de scholengemeenschap) inventariseert de gevolgde nascholing en stelt een algemeen nascholingsplan op. Ook voor dit aspect voorziet het beleid weinig systematische aansturing en opvolging. Ook dit behoort tot het takenpakket van de vakgroepen. De leraren kiezen de vorming die zij willen volgen veelal op basis van eigen interesse en motivatie. Sedert enkele schooljaren zet de school sterk in op de interne professionalisering door de opstart van een lerend netwerk tussen de leraren. De mentoren zijn de initiatiefnemers en volgen dit op. De leraren kunnen ook bij hen terecht voor ondersteuning. De impact op de klasvloer is voorlopig beperkt. Wel blijkt de gelijkgerichtheid tussen de leraren van een bepaald vak groot. Regelmatig is er informeel overleg.

Inbreuken op de regelgeving

In het schoolreglement zijn niet alle verplichte bepalingen opgenomen, conform codex so, art. 112 en 123/10. De sterke beleidsstructuren van de school bieden de onderwijsinspectie voldoende garanties dat deze inbreuk op korte termijn zal zijn weggewerkt.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De uitwerking van de onderzoekscompetentie in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen.
- Het doelbewust nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De organisatie van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De aandacht voor respectvolle omgangsvormen.
- De inzet en het engagement van het schoolteam.
- De opvolging van en de zorg voor de leerlingen conform de visie van de school.
- De aandacht voor het herstelgericht werken.
- De rapporteringspraktijk.
- De procedures voor de klassenraden.
- De initiatieven in het kader van de leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidsstructuur gericht op participatie en zelfsturing.
- De open communicatie en de toegankelijkheid van de schoolleiding.
- Het motiverend leiderschap.
- Het verzamelen van data met het oog op kwaliteitszorg.
- De gedrevenheid van de beleidsmakers.
- De aandacht voor de gedragenheid van onderwijsvernieuwingen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De evaluatie van de onderzoekscompetentie in alle polen van de derde graad afstemmen op de leerplandoelstellingen.
- Het onderzoekend leren/leren onderzoeken bij de leerplanrealisatie voor biologie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatiepraktijk.
- De aandacht voor vaardigheden en attitudes uitbreiden naar alle graden en alle vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het evaluatiebeleid.
- Het systematisch uitbouwen, ondersteunen en opvolgen van de kwaliteitszorg op schoolniveau en in de vakgroepen.
- Het bewaken van de werkdruk bij alle personeelsleden.
- Het bewaken van de taaklast van de leerlingen.
- De analyse en de interpretatie van de verzamelde data met het oog op de systematische kwaliteitsbewaking.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- Alle verplichte bepalingen opnemen in het schoolreglement conform codex so, art. 112 en 123/10.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Henk FORIERS de inspecteur-verslaggever	Yannick NOPPE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	